

Др БОРИСЛАВ ЛОРЕНЦ

(1883—1975)

Отац проф. Лоренца, Михаило, био је приробени Србин: као млад лекар дошао је из Пољске у Србију и у њој остао заувек.

Б. Лоренц је рођен у Аранђеловцу где је провео и рано детињство, а онда његови родитељи прелазе у Ваљево, где Борислав учи основну школу и нижу гимназију, а вишу гимназију учи у Београду и завршава је са матурским испитом 1902. године. У времену од 1902—1908. Лоренц студира философију на Берлинском универзитету. Своје студије завршава са научним степеном доктора и враћа се у Србију у августу те (1908) године.

Прво постављење Лоренц је добио у Београду: постао је суплент (1908), а онда професор (1911) Друге београдске гимназије. На тој дужности остаје до 1922. године. Те године је изабран за доцента на катедри философије на Философском факултету у Скопљу; али пре но што је овај избор потврђен, Лоренц је изабран такође за катедру философских предмета на новооснованоме Православном богословском факултету Универзитета у Београду, на коме остаје до пензионисања: 1922—1923. у својству доцента, а онда следе унапређења: 1923. у звање ванреднога, а 1927. у звање редовнога професора. Као непожељан, био је уклоњен са Универзитета и стављен у пензију од стране окупационих власти 1942, али је враћен на редовну дужност крајем 1944. године. Пензионисан је 1951. године, али је остао још хонорарно да предаје до 1956. године.

Одликован је за просветни рад за време првог светског рата Орденом Светога Саве V степена, за просветни рад — Орденом Светога Саве III степена и за грађанске заслуге — поводом прославе Софијског универзитета.

Радови проф. Лоренца су специјалистички: стално је остао на подручју своје струке — философије и психологије, обрађујући са посебним интересовањем философију религиозне оријентације, а уз њу, посебно, философију и психологију религије.

Учествовао је на трима стручним конгресима: конгресу психолога у Берлину (1912) и двама конгресима философа, у Прагу (1934) и у Паризу (1937).

Радови проф. Лоренца се одликују јасноћом и познавањем градива и литературе предмета о коме пише. Знајући немачки и француски, а служећи се руским, енглеским латинским и грчким језиком, Лоренц је имао могућност широкога увида у научне резултате

своје струке. Сарађивао је у бројним публикацијама, нашим и страним, црквеним и световним, као и у нашој дневној штампи.

Преглед његовога рада, увида у књиге и студије, оцене и приказе, затим широко лепежу његових питања и проблематике из философије и психологије — пружа библиографија његових радова која следи.

Преглед живота и рада Б. Лоренца дао је раније С. Петровић у „Богословљу“ 1968, 1 и 2, 1—49. где набраја 59 наслова и 5 необјављених рукописа.

Д. Калезић

БИБЛИОГРАФИЈА РАДОВА

1. *Die Philosophie A. M. Ampèrès, Berlin* 1908 (дисертација)
2. *Сократ*, 'Наставник', XX (1909), 3—4, 81—96.
3. *Философија светога Августина*, 'Гласник Православне цркве у Краљевини Србији', XII (1911), 11, 182—184; 13, 212—214; 14, 227—229; 15, 243—245; 16, 264—266; 17, 275—278; 19, 309—311.
4. *Основи емпиријске психологије др Бранислава Петронијевића*, 'Учитељ', XXXI (1911/1912), 3, 247—257; 4, 345—352; 5, 418—433; 6, 527—531; 7, 596—606; 8, 681—693.
5. *Психологија воље*, 'Просветни гласник', XXXIV (1913), 11, 1063—1078; 12, 1182—1196.
6. *Са Петога конгреса за експерименталну психологију*, 'Просветни гласник XXXIV (1913) 4, 337—353.
7. *La Gries de la psychologie experimentale, par N. Kostyleff*, »Zeitschrift für Psychologie«, 64, 1913, 1—2, 130—140.
8. *Психофизички основи музике*, 'Просветни гласник', XXXV (1914), 2—3, 195—212.
9. *Наша психолошка терминологија*. 'Прилози за психологију детета', III (1914), 2, 148—155.
10. *Борба философије и психологије у Немачкој*, 'Наставник', XXV (1914), 3—4, 133—138.
11. *Аутоматизам у душевном животу*, 'Просветни гласник', XXXIX (1922), 3—4, 150—160; 5—6, 357—362; 7—8, 436—453.
12. *Шта је психологија?* 'Просветни гласник', XL (1923) 4, 248—256; 5, 313—318; 6, 366—375; 7, 470—487; 8, 564—572.
13. *Платонови докази о бесмртности душе*, 'Мисао', V (1923), 81 (1. маја), 641—661.
14. *О вредности хришћанске религије*, 'Хришћански живот', III (1924) 4, 164—177.
15. *Шта је смешно*, 'Политика', 21. јануара 1924.
16. *Шта је сан*, 'Политика', 8. новембра 1924.
17. *Увод у психологију*, Београд, 1925, 77.
18. *О несвесном у душевном животу детета*, 'Прилози за психологију детета; I (1925), 1, 6—43.
19. *Психологија*, Београд, 1926, 382.

20. *Психологија за средње и стручне школе*, Београд, 1926, 1934. и 1939; 1955 (умножено као скрипат)
21. *Monizam и pluralizam по Кantu*, »Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti«, knj. 233 Razreda historičko-filologičkoga i filozofičko-juridističkoga, 102, Zagreb, 1927, 85—95.
22. *Dubina osećanja*, »Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti«, knj. 233 Razreda historičko-filologičkoga i filozofičko-juridističkoga, 102, Zagreb, 1927, 96—109.
23. Јосић Р. А., Хришћанска религија и песимизам, Београд, 1925, 'Богословље', I (1926), 3, 296—300.
24. *Врлина и срећа*, Београд, 1926, 187 (прештампано из: др Борислав Лоренц *Врлина и срећа* и Сретен Динић, *Како да сами себе васпитамо и култивишемо*, Српска краљевска академија, Издање Задужбине Димитрија Стаменковића, књ. 13. Београд, 1926, 288).
25. *Ка психологија хрватскога републиканства*, 'Политика', 7. октобра 1926.
26. *Метафизика и теологија физичара Ампера*, 'Богословље', I (1926), 1, 80—89.
27. *Спиритизам и наука*, 'Време', 5. фебруар 1926.
28. *Metaphysic und Theologie des Physikers Ampère*, »Philosophisches Jahrbuch«, XXXIX (1926), 3, 288—297.
29. *La Theorie des associations simultanées chez Wundt et chez son précurseur Ampère*, »Journal de Psychologie normale et pathologique«, 1926, 405—413.
30. *Преглед историја филозофије од најстаријега до најновијег доба*, Београд, 1926, 191; 1954 (умножено као скрипат)
31. *Ampère und Kant* »Kantstudien«, XXXII (1927), 2—3, 310—314.
32. *Философија на Теолошком факултету*, 'Богословље', III (1928), 1, 52—55.
33. Zimmermann St., *Орца noetika. Теорија spoznaје i kritika njene vrijednosti*, II izd., Beograd, 1926, 'Богословље', III (1928), 1, 55—65.
34. Prof. Fr. Krejči, O Masarykovi, Ve Kdyni, »Musaо«, 1928, мај, 87—90.
35. *Философија религије као теолошки задатак*, 'Богословље', IV (1929), 1, 1—16.
36. *Систем опште науке о религији*, 'Богословље' IV (1929), 2, 125—129.
37. *Један значајан прилог за историју југословенске филозофије*. Zimmermann St., *Филозофија у Хрватској заступана по свећеничком staležu кроз тисућу година*, Zagreb, 1928, 'Богословље' IV (1929), 2, 226—229.
38. Steiner R., *Оче наш. Пјесме Владимира Назора* («Antropozofska biblioteka», sv. 4), Beograd, 1929, 'Богословље', IV (1929), 4, 330—335.
39. *Мусао и акција*, Српска краљевска академија, Београд, 1931, 142.

40. *Природне науке и натприродно створење света*, 'Богословље', VI (1931), 4, 305—312.
41. *Духовна криза нашега доба*, Београд, 1932, 16 (прештампано из 'Богословља', VII (1932), 1, 47—55.
42. *Гете и Спиноза*, 'Српски књижевни гласник', Нова серија, књ. 37, 1932, 3, 203—213.
43. *Религија у светлости савремене науке*, 'Богословље', VIII (1932), 3, 203—222.
44. *Религија Спинозина*. Поводом тристогодишњице рођења Спинозиног, 'Богословље', VIII (1933), 1, 31—35.
45. *Шта је срећа*, 'Годишњак Народне одбране', 1933, 97—101.
46. Zimmermann St., *Duševni život*, »Rad Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti. Znanstvena djela za opću naobrazbu«, knj. IX, Zagreb, 1932, 'Богословље', VIII (1933), 1, 92—96.
47. *Хришћанска мисао*, 'Хришћанска мисао', I (1935), 3, 2—3.
48. *Теорија релативности и религија*, 'Светосавље', III (1935), 4, 1—6.
49. *Са Осмога интернационалнога конгреса за философију*, 'Богословље', X (1935) 1, 72—89.
50. Zimmermann St., *Filozofija i religija*, Zagreb, 1936, 'Богословље', XI (1936), 2, 208—212.
51. *Психологија и религија*, 'Богословље', XI (1936), 4, 336—391; XI (1937), 1, 39—83; 2, 128—160; 3—4, 226—258.
52. *Атеизам*, 'Хришћанска мисао', III (1937), 11—12, 146—148.
53. *Агностицизам*, 'Светосавље', VII (1938), 3, 100—103.
54. *Метафизика и теологија*, 'Светосавље', VII (1938), 2, 49—55.
55. *Проблем бесмртности душе*, 'Богословље', XIII (1938), 3—4, 198—210.
56. *Материјализам и религија*, 'Хришћанска мисао', IV (1938), 6, 50—53.
57. *Психологија и философија религије*, Београд, 1939, 395.
58. *Вера у науку и хришћанска религија*, 'Хришћанска мисао', V (1939), 4, 50—52.
59. *Од смрти до бесмртности*, 'Светосавље', VIII (1940), март—јуни, 24—27.
60. *Наслеђивање душевних особина*, Коларчев народни универзитет, књ. 43, Београд, 1940, 23.
61. *Продужење живота*, 'Правда' 1940.
62. *Вера у идеале*, 'Правда', 1940.
63. *Quo vadis*, 'Светосавље', VIII (1940), новембар-децембар, 2—6.
64. *Тајна првог човека*, Београд, 1941, 63 (прештампано из 'Богословља', XV (1940), 3—4, 161—222).
65. *Дух светосавља и оснивање Патријаршије*, 'Гласник Српске православне цркве', 1946, 174—175.

66. *Религиозна теорија новца*, 'Зборник Православног богословског факултета, I, 1950, 67—74.

67. *Порекло религије*, 'Зборник Православног богословског факултета', II, 1951, 35—47.

68. *Вера у човечанство*, 'Зборник Православног богословског факултета', III, 1954, 63—70, и сепарат.

69. *Увод у философију*, Београд, 1954 (скрипат)

70. *Највећи људи XX века*, Београд, 1962, 29.

71. *Posle milion godina*. Filozofija budućnosti, Dubrovnik, 1964, 63.

72. *Највећи Срби*, Београд, 1968, 29.

73. *Основни проблеми Кантове критичке философије* (сепарат без података).

Превод

74. Сигмунд Фројд, *Увод у психоанализу*. Предео и предговорну студију написао др Борислав Лоренц, Београд, 1933, 1937; превод поновљен са предговором др Хуга Клајна 1958, 1961. и 1964; и у Сабраним делима С. Фројда, књ. II, без предговора, 1969, 1970. и 1973.

Необјављени рукописи

1. *Психологија и философија љубави*

2. *Психологија и философија новца*

3. *Постанак српског презимена*

4. *Улица академика*